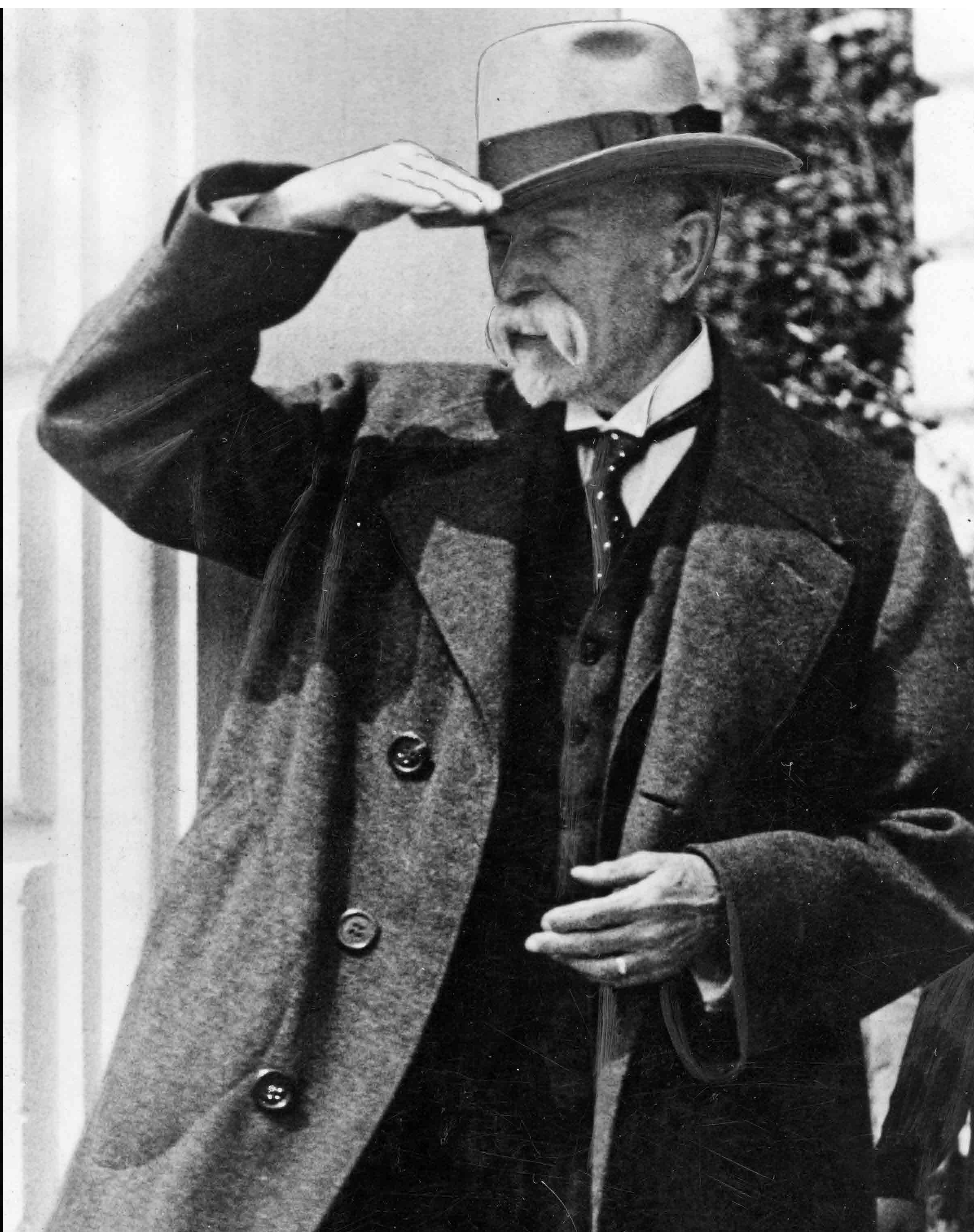

BAŤA - ZLÍN - ČESKOSLOVENSKO
Masarykova demokracie - Baťova prosperita

BAŤA a MASARYK

**Tvůrci československého úspěchu,
kteří navštěvovali Luhačovice**

Výstava Nadace Tomáše Bati
Autoři výstav: GABRIELA KONČITÍKOVÁ / JAKUB MALOVANÝ /
JAN HERMAN / ZDENĚK POKLUDA
Grafický návrh: BARBARA PIVEČKOVÁ

Fotografie: Moravský zemský archiv v Brně - Státní okresní archiv Zlín
Výstava vznikla za podpory statutárního města Zlín
www.nadacetomasebati.cz

**NADACE
TOMÁŠE
BATI**

130
Bata

zlín.

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Baťa a Masaryk na návštěvě Luhačovic

Tomáš Garrigue Masaryk o Tomáši Baťovi

Konkretizování ideálů

(novinový výstřižek, 11. 5. 1930)

Masarykova živelná pracovitost se stala příslovečnou dlouho před válkou. Pracoval za celé desítky lidí, sám však také žádal pořádný výkon. V práci měl rád, jak říkával, svalové idealisty: muže, kteří konkretisovali, uskutečňovali své ideály.

Před sedmi lety navštívil pana presidenta jihoslovanský novinář Kršič a filosofoval o konkrétním ideálu.

Tu mu pan president náhle povídá:
„Náš Baťa mi řekl při jedné příležitosti, že je mu konkrétním ideálem vyrobiti denně 100.000 párů bot. Toto konkretisování ideálů by bylo potřebné nám každému a ve všech oborech práce.“

Nikdy se nedostalo zlínskému podnikání takového uznání, jakého se mu dostalo právě z úst největšího hrdiny práce, z úst Masarykových.

T. G. Masaryk v Luhačovicích v roce 1924

Masaryk o světovosti Baťových výrobků: Kolumbus a Baťa

(zapsáno 11. 5. 1930)

Pan president byl veselý člověk a měl rád vtipné řeči. Sám v dobré chvíli sršel vtipem. Když v neděli 24. června 1928 odpoledne přijel na návštěvu do Baťových závodů, vykládal s Tomášem Baťou o podnikavosti a pochvaloval mu jeho dílo. Uprostřed řeči povídá:

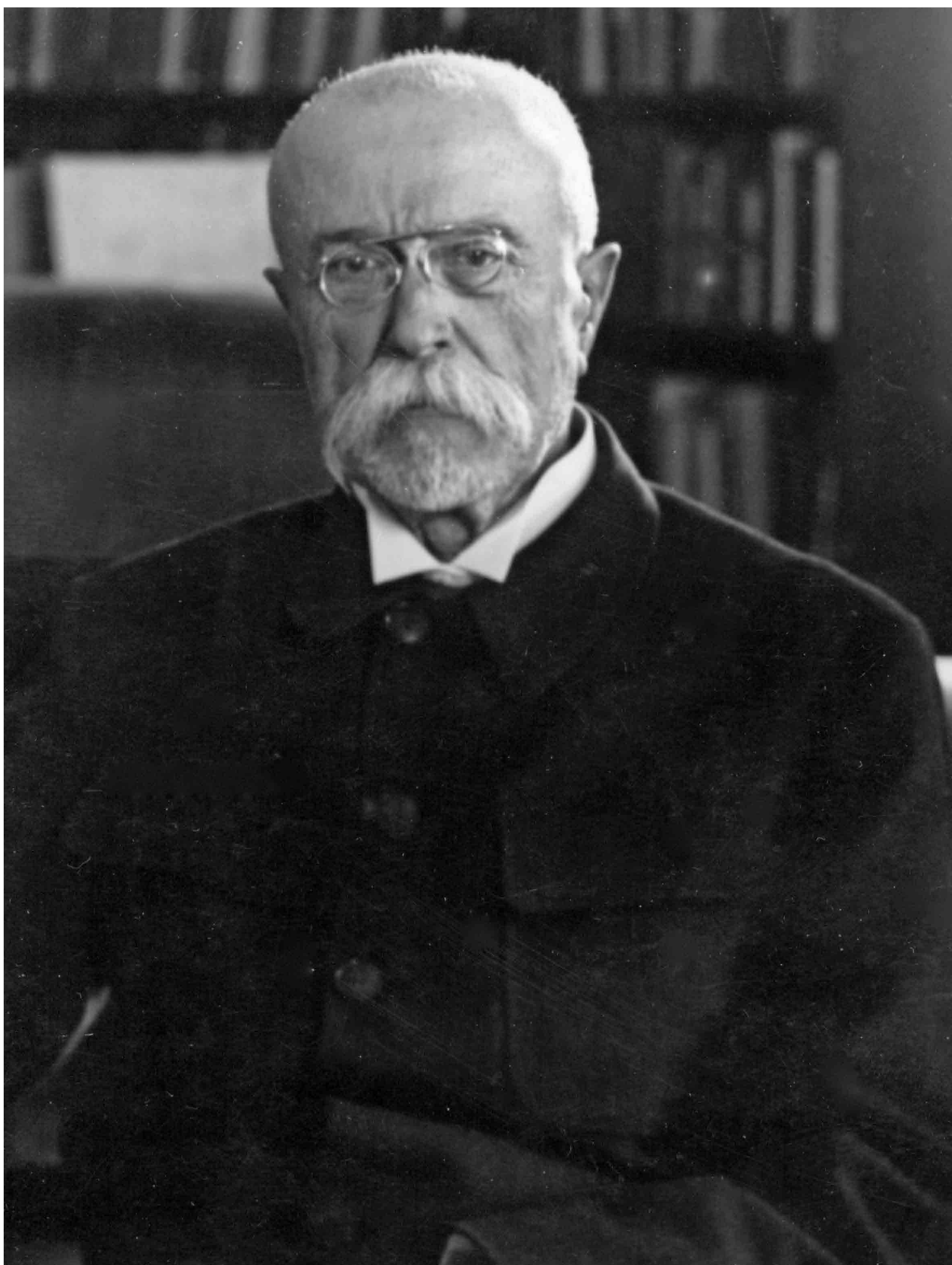
„Nemusím vám zvláště přát, abyste pokračoval. Jste jeden z lidí, kteří nemohou nepracovat, nepodnikat. Znáte přece anekdotu: Když přišel Kolumbus do Ameriky, už tam byl Čech. Dnes je nové vydání této anekdoty: Kam se přijde, tam je Baťa.“

Tomáš Baťa jezdil do Luhačovic na rekreaci už od roku 1920 a brával s sebou jak svou ženu Marii i syna Tomáše juniora (první foto), tak také přátele a vzácné návštěvy Zlína. V červnu roku 1932 se do lázeňského města vydal například s profesorem Karlem Englišem (druhé foto), mimo jiné se jedná o jednu z posledních fotografií Tomáše Baťu před smrtí.

Prezidenta Masaryka doprovází profesor Bohumil Kužma (vlevo) a ředitel lázní František Hohaus (vpravo)

Tomáš Garrigue Masaryk
1850-1937

vědec, politik
prezident Československé republiky 1918-1935,
garant demokratického vývoje Československa

Tomáš Baťa
1876-1932

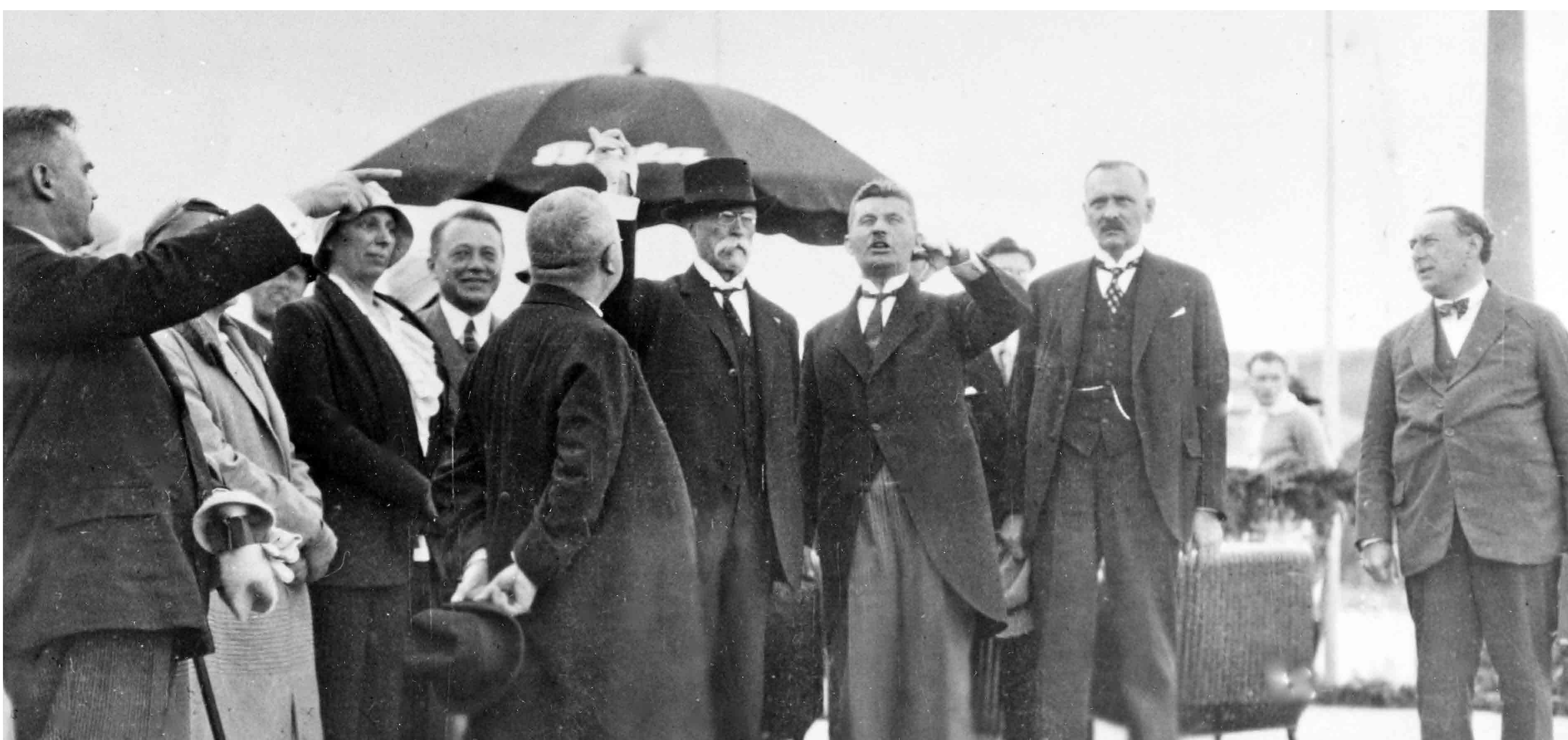
československý průmyslník
zakladatel a majitel firmy Baťa 1894-1932, starosta města Zlína
1923-1932, úspěšný podnikatel podílející se na hospodářském
rozvoji Československa

Pražský hrad, sídlo československého prezidenta
Tomáše Garrigue Masaryka

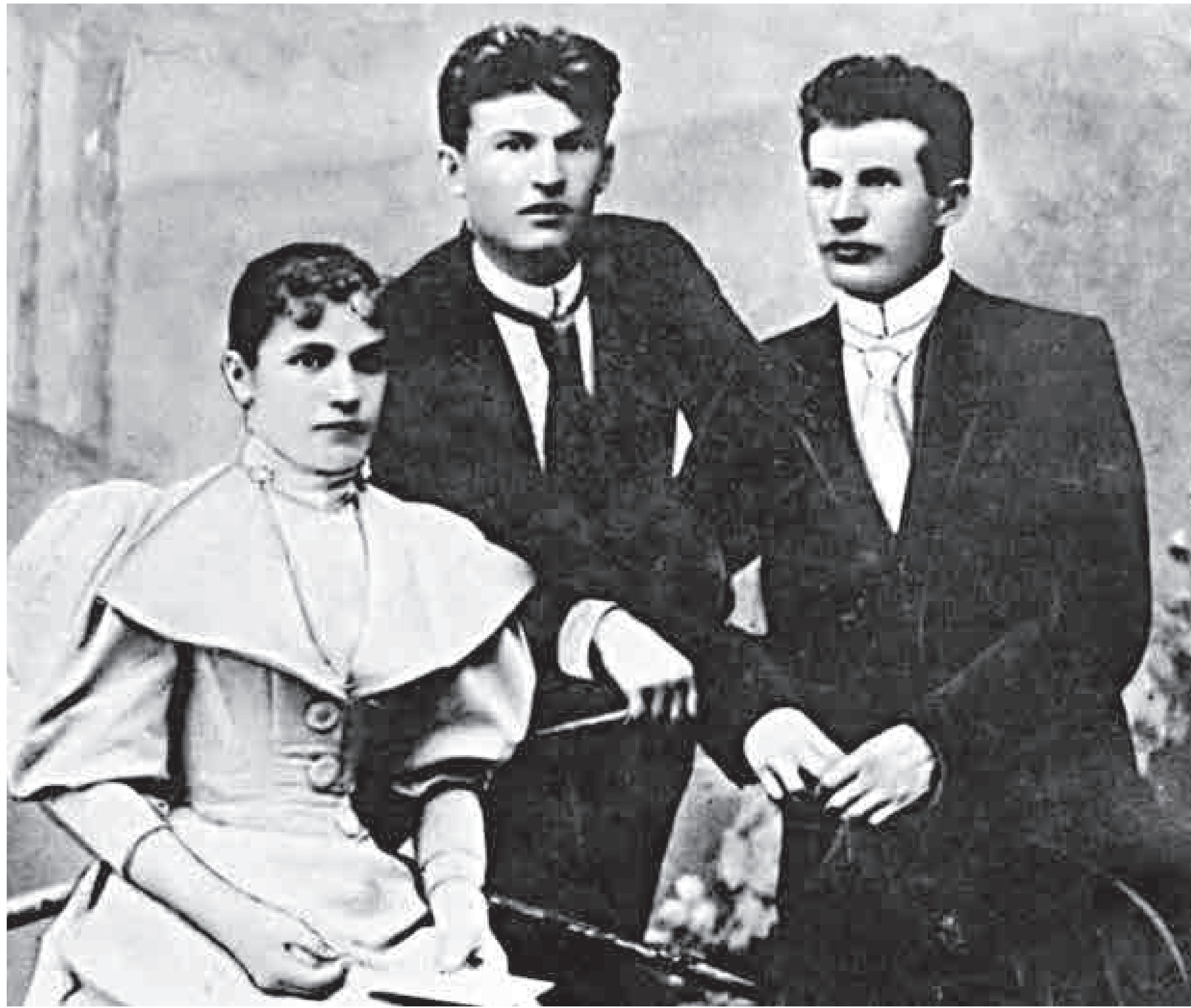

Město Zlín budované továrníkem Tomášem Baťou

Tomáš Garrigue Masaryk s Tomášem Baťou během své návštěvy ve Zlíně (1928)

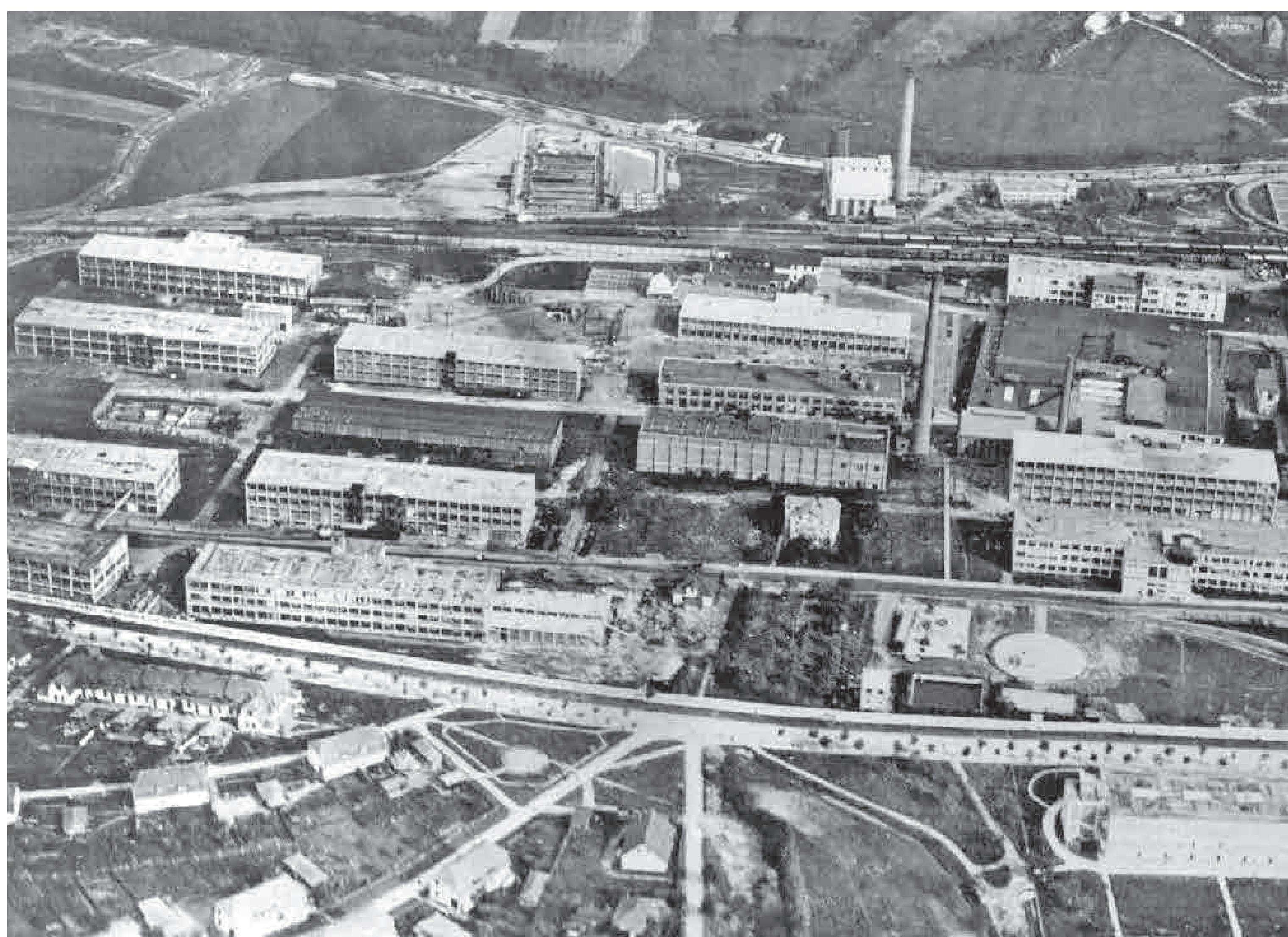
Vznik obuvnického impéria

Sourozenci Anna, Tomáš a Antonín založili v roce 1894 firmu Baťa

Tomáš Baťa s manželkou Marií (1912)

Výrobní areál firmy Baťa ve Zlíně (1928)

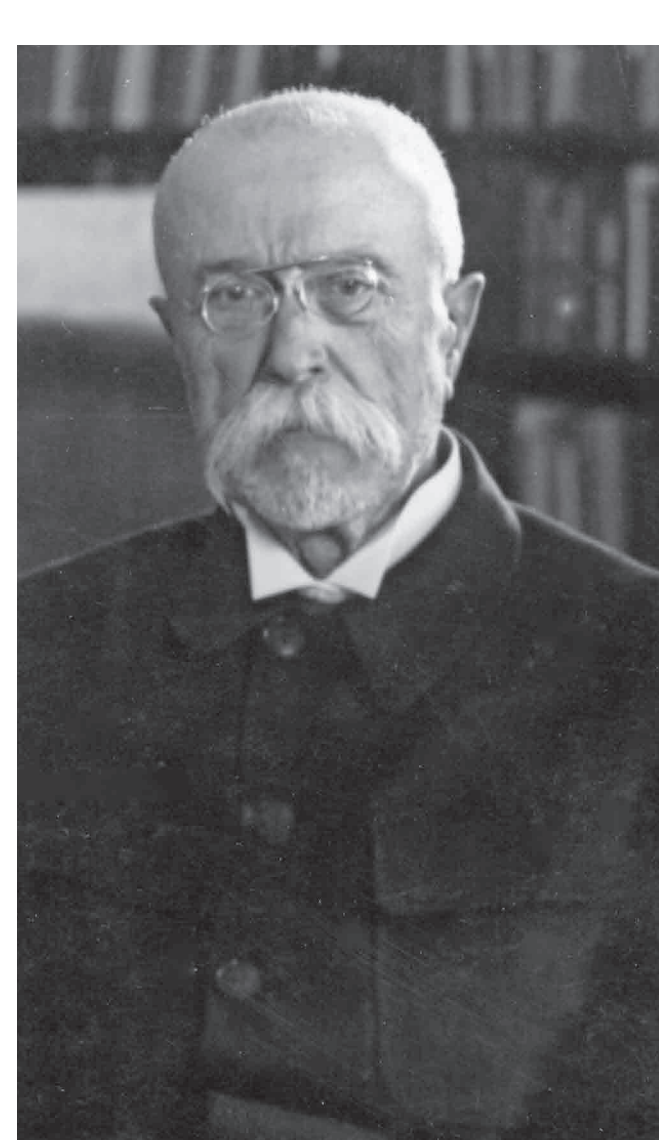
Tomáš Baťa (pátý zleva) a Antonín Baťa (čtvrtý zleva) mezi svými spolupracovníky (1906)

Tomáš Garrigue Masaryk s Tomášem Baťou během své návštěvy ve Zlíně (1928)

Tomáš Baťa se synem Tomášem juniorem (1915)

„Demokracie je diskuse: lidé se řídí argumenty, ne libovůlí a násilím.“

„Náš politický úkol je vybudovat republiku demokratickou.“

„... naše demokracie musí být stálou reformou, stálou revolucí, ale revolucí hlav a srdcí!“

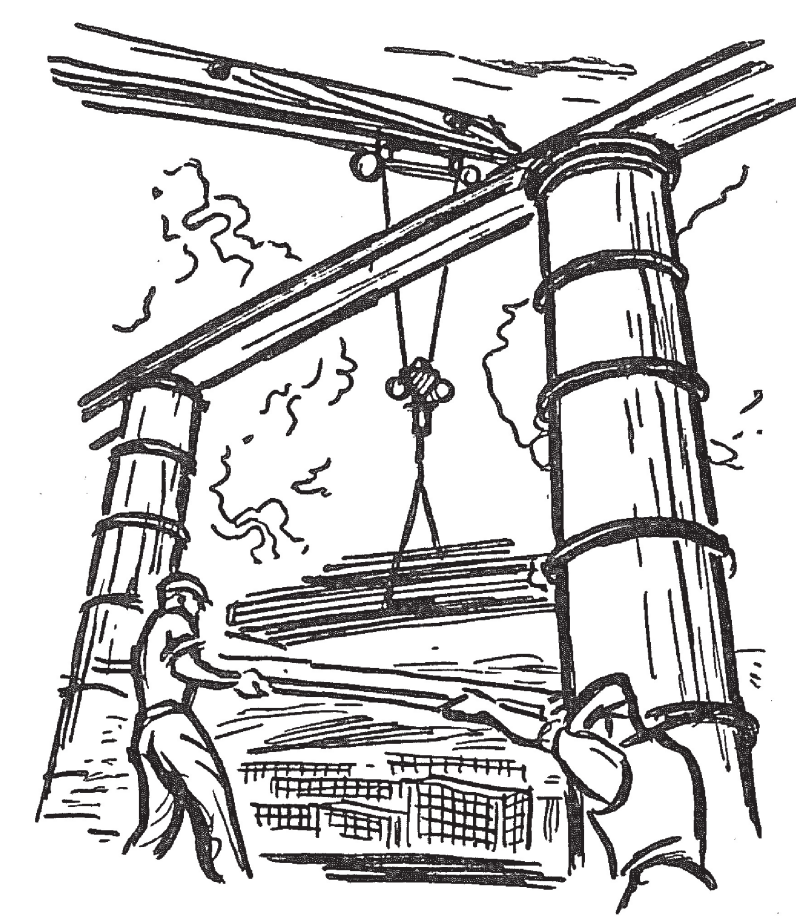
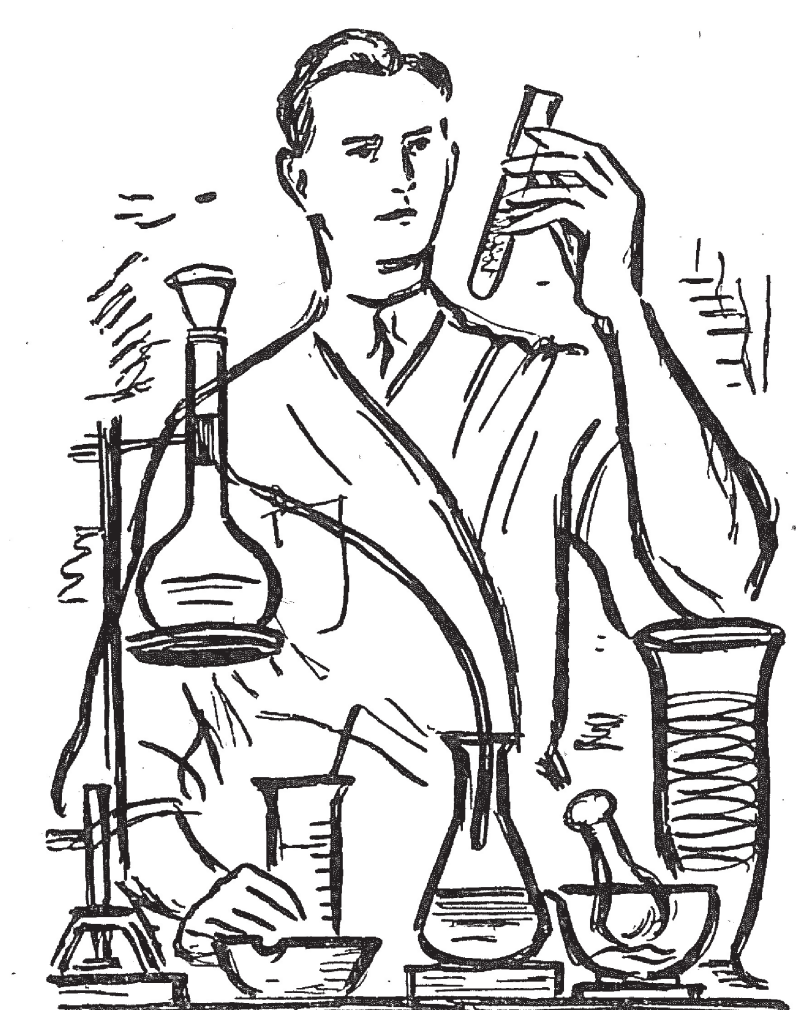
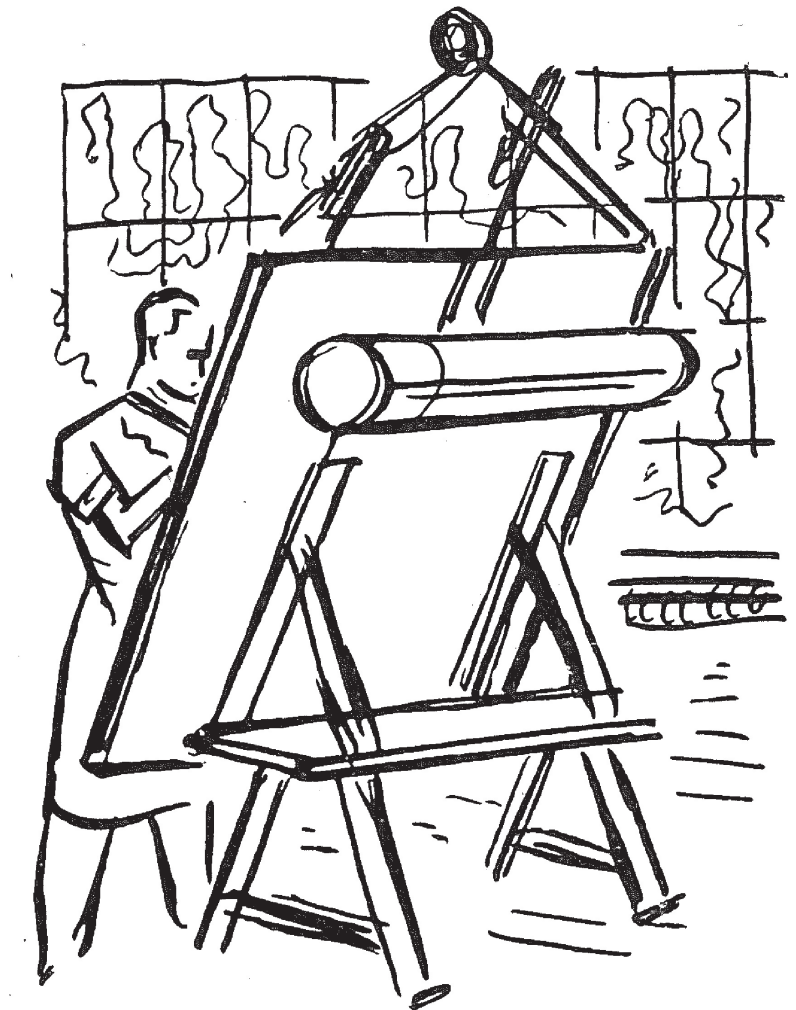
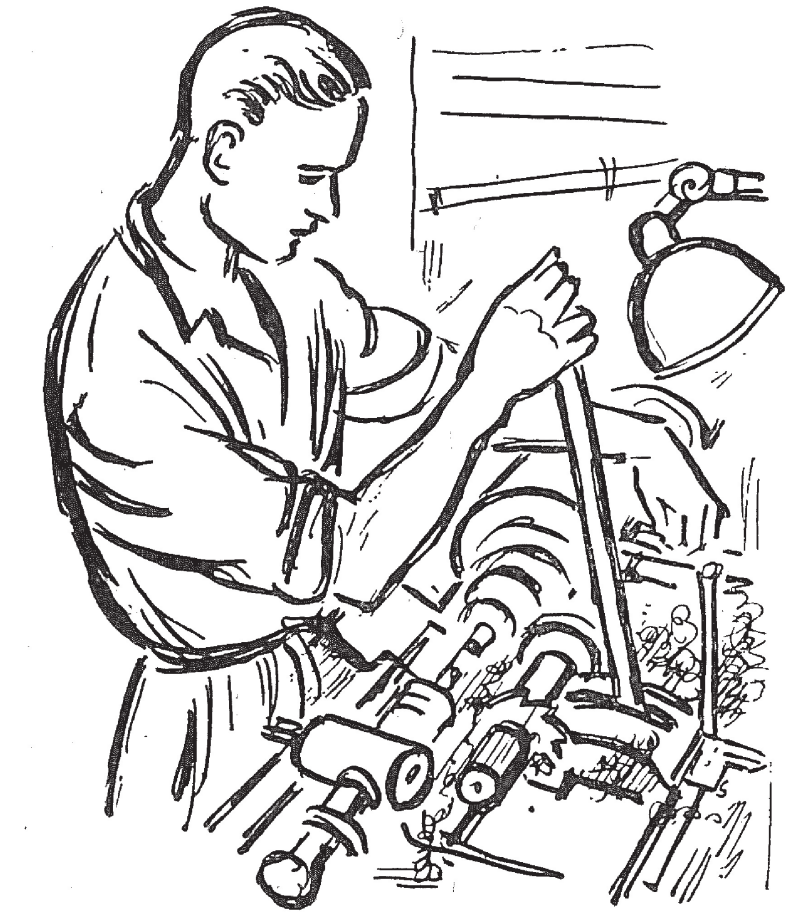
„... v demokracii je každý občan zákonodárcem a správcem, ale právě proto musí ten demokratický správce a zákonodárce sám vzorně plnit zákony...“

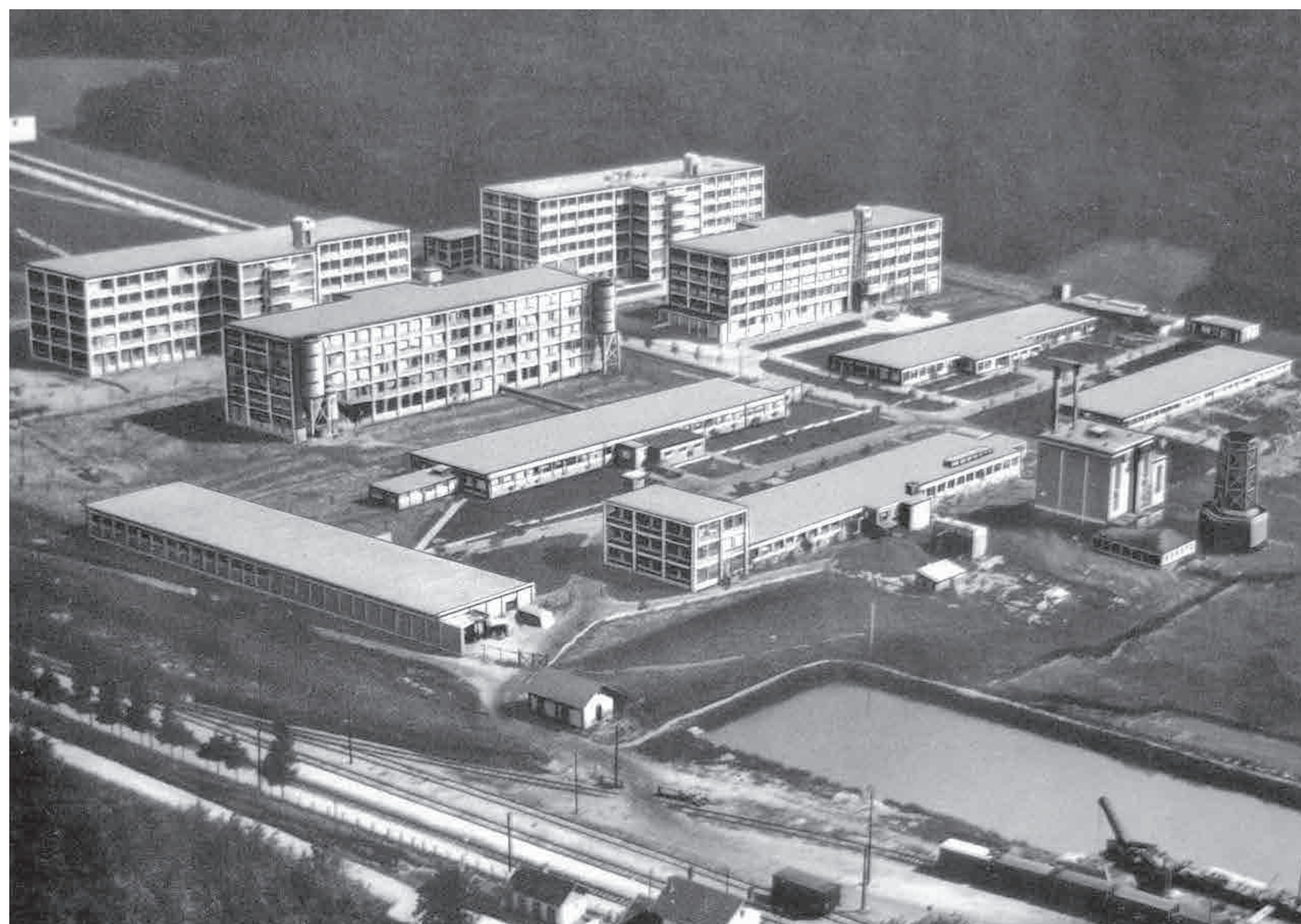
„Dělejme třeba sebenepatrnější věc, ale dělejme ji nejlépe na světě.“

„Budovy – to jsou hromady cihel a betonu. Stroje – to je spousta železa a ocele. Život tomu dávají teprve lidé.“

Podnikání 1894 výroba obuvi

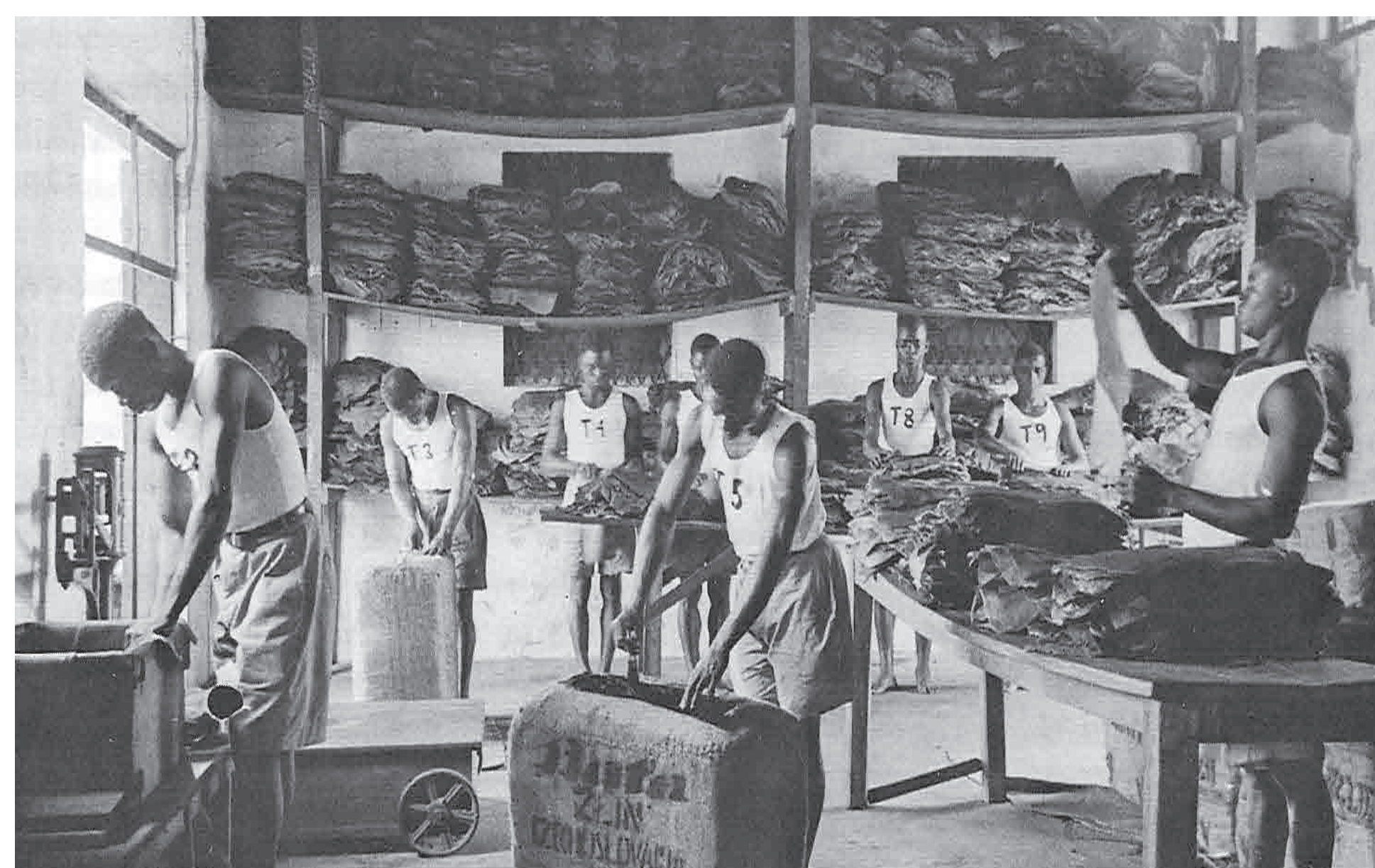

„Baťa drtí drahotu“ - plakát ze slavné reklamní kampaně Tomáše Bati z roku 1922 k snížení cen obuvi o 50 %. Tímto snížením Baťa získal miliony zákazníků a pevné postavení na československém trhu.

Baťova obuvnická továrna v Hellocourtu (Francie) zahájila výrobu v roce 1932

Firma Baťa exportovala nejen obuv, ale také i celá průmyslová města

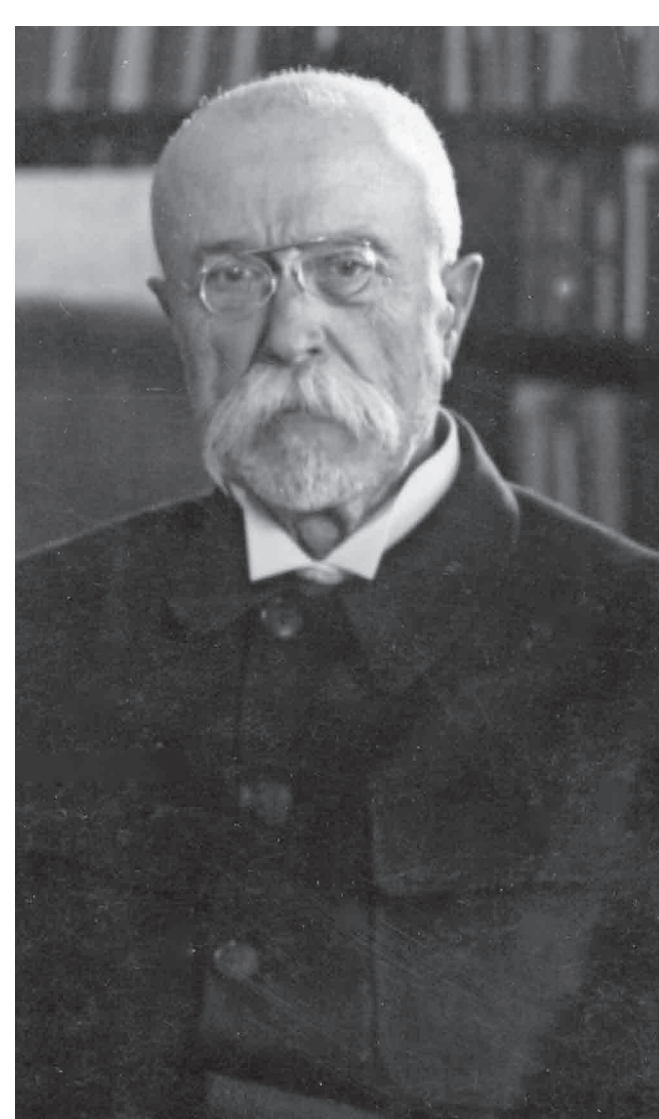

Firma Baťa měla svůj sklad kaučuku v Nigérii (snímek z 30. let)

K Baťovým výrobkům patřily také gumové hračky (1935)

Tomáš Baťa rozvíjel své podnikatelské aktivity ve 35 oborech: výroba obuvi, strojů, pneumatik, chemických produktů, dále koželužství, stavebnictví, energetika, pojišťovnictví atd.

„Průmysl, zejména průmysl veliký, ... stává se velkou společenskou mocí a může přímo a nepřímo dostat vliv na parlament a vládu. Je úkolem opravdové demokracie být na finančních vládcích nezávislou.“

„Uznávám užitečnost konkurence.“

„Co je platná politická nezávislost, když národ je závislý hospodářsky?
... Politická samostatnost je bez hospodářské samostatnosti nemožná.“

„Nebojme se konkurence. Konkurent nás neporazí. Ten je daleko. Ale porazí nás prach v naší výkladní skříni, v regálech, na pultech, v krámě, protože ten je blízko a vyžene nám z obchodu každého slušnějšího zákazníka ...“

„Svojí prací jsem překonal bankrot a zaplatil plně svým věřitelům. Takto jsem přišel k přesvědčení, že bankrot je otázkou mravního názoru.“

„Kdo se honí za penězi, ten je nikdy nedohoní. Hleďte si práce, dělejte ji lépe než soused. Peníze za vámi přiběhnou samy.“

„Prodej, zač můžeš, avšak poctivě měř. Kup, zač můžeš, avšak poctivě plat.“

V Baťově továrně ve Zlíně se od roku 1927 při výrobě obuvi využívala technologie pohyblivých pásů (1933)

Tomáš Garrigue Masaryk s Tomášem Baťou během své návštěvy ve Zlíně (1928)

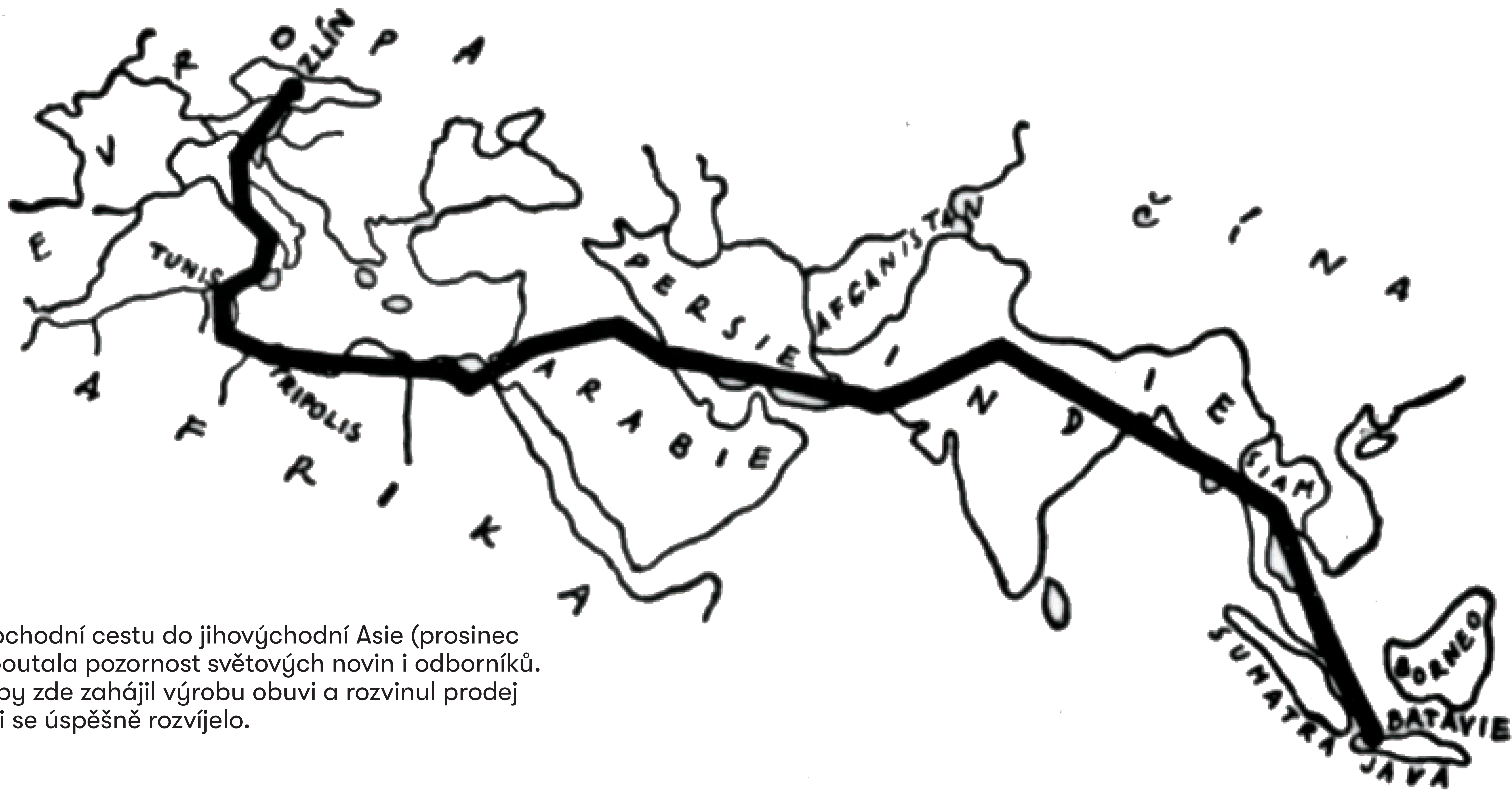

Pohled do obuvnické dílny ve Zlíně (1939)

Modernizace a rozvoj

Podle vzoru amerických mrakodrapů se stavělo v Baťově Zlíně – na náměstí Práce se vztyčily v letech 1931-1939 tři impozantní výškové budovy, což bylo v evropských poměrech neobvyklé (1939-1940)

Tomáš Baťa podnikl leteckou obchodní cestu do jihovýchodní Asie (prosinec 1931–únor 1932), která tehdy upoutala pozornost světových novin i odborníků. V Indii Baťa zakoupil továrnu, aby zde zahájil výrobu obuvi a rozvinul prodej svých výrobků. Podnikání v Indii se úspěšně rozvíjelo.

- Prodavaoc, 1932 (Borovo, Chorvatsko)
- Baťa-Koerier, 1934 (Best, Nizozemsko)
- Baťa Record, 1934 (Tilbury, Velká Británie)
- Zprzedawca, 1934 (Chelmek, Polsko)
- Anzeiger, 1935 (Möhlín, Švýcarsko)
- Baťa News, 1936 (Chicago, USA)
- Batanagar News, 1937 (Batanagar, Indie)

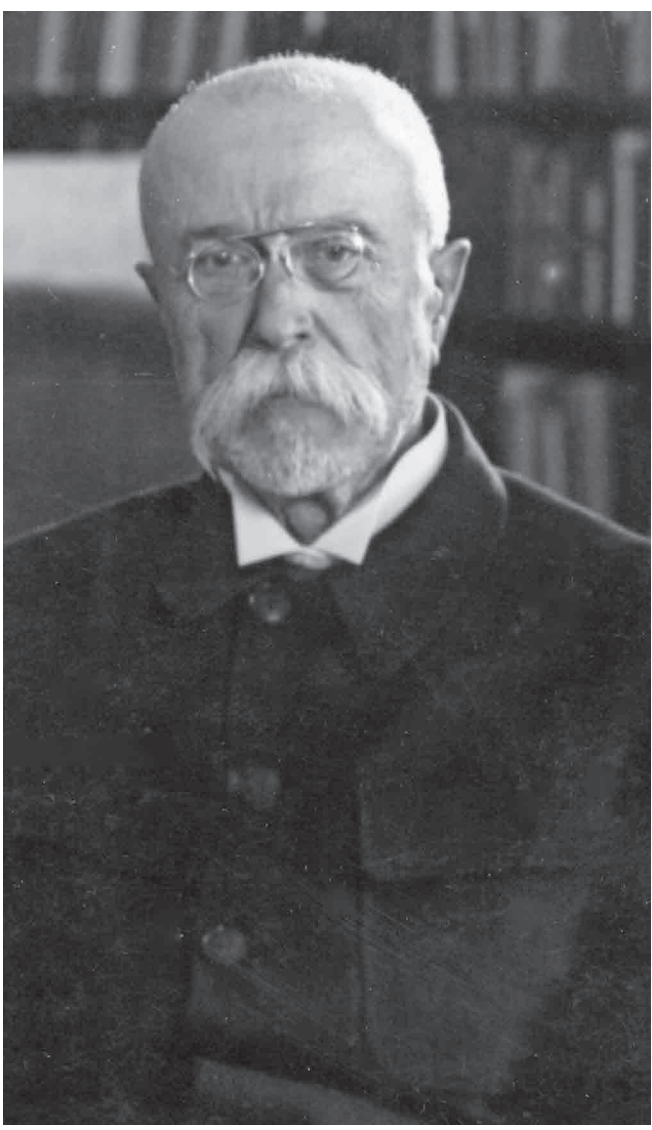
Tomáš Baťa začal roku 1918 vydávat vlastní noviny pro informování svých zaměstnanců i širší veřejnosti. Kromě Československa vycházely noviny firmy Baťa také v dalších zemích, kde měla své podniky.

Firma Baťa se podílela na významných dopravních projektech; podařilo se vybudovat v letech 1934–1938 plavební a závlahový kanál na řece Moravě v délce 50 km (1936)

Vědecký pokrok zosobňoval rozvoj chemických oborů – Baťovy závody měly své vlastní výzkumné ústavy od roku 1928 (1938)

„Moderní průmyslník, obchodník a finančník je podnikatelem, průkopníkem, pionýrem uvnitř i navenek.“

„Zbudování republiky opravdu demokratické je akt velké víry: víry v právo a spravedlnost, víry v dějinné poslání, víry v budoucnost.“

„Tajemství výrobních u nás není. Vynakládáme mnoho námahy i peněz na nové výzkumy, ale obvykle než nový vynález prakticky použijeme, přijdeme na lepší. Proto nemáme ani jednoho patentu, kterým bychom chránili naše vynálezy.“

„Blahobyt občanstva i výrobců rodí se jen ve spolupráci důvtipných inženýrů a odvážných, obětavých podnikatelů.“

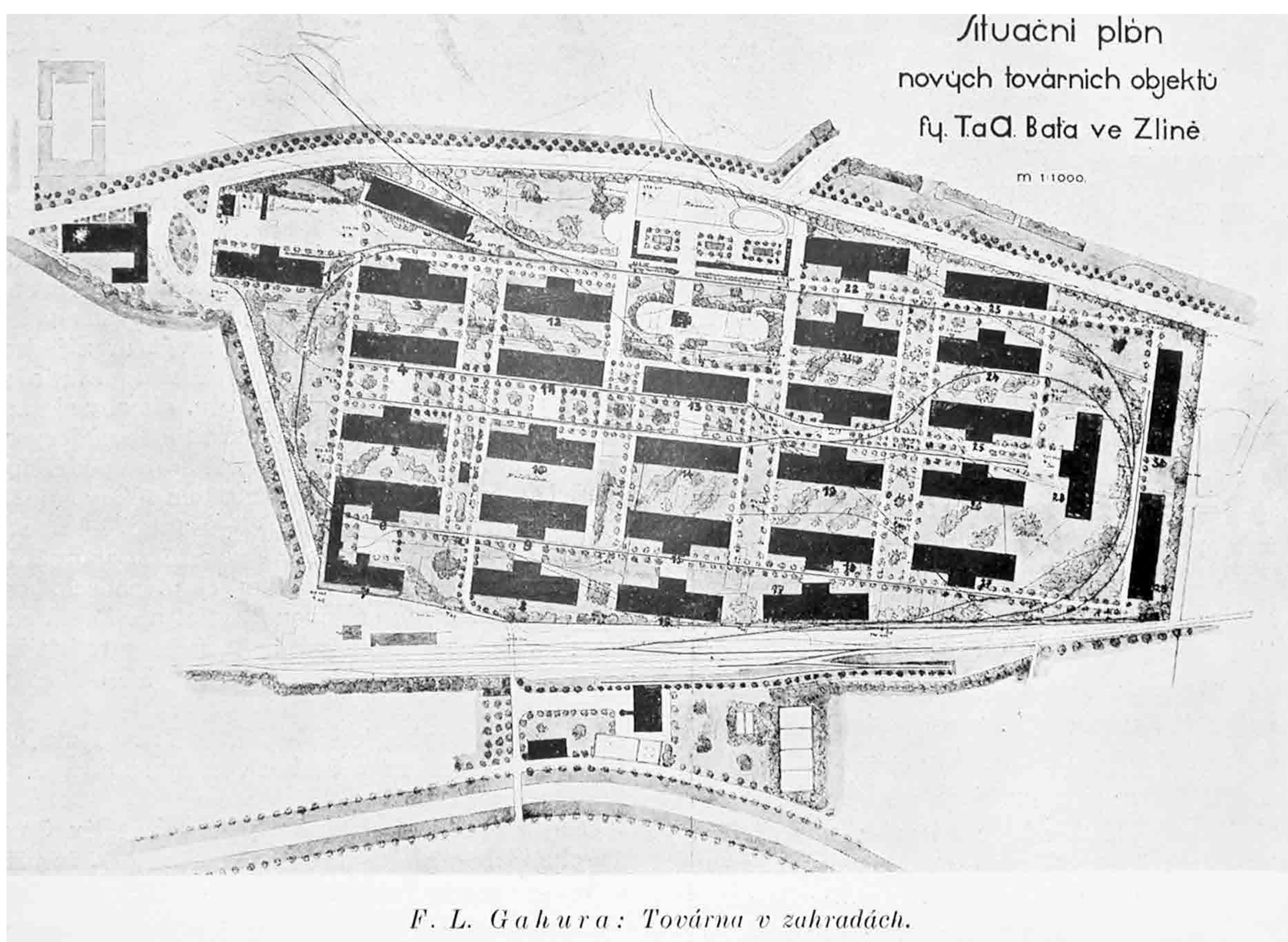
Zahradní město

Čtvrť rodinných domků pro Baťovy zaměstnance ve Zlíně (1935)

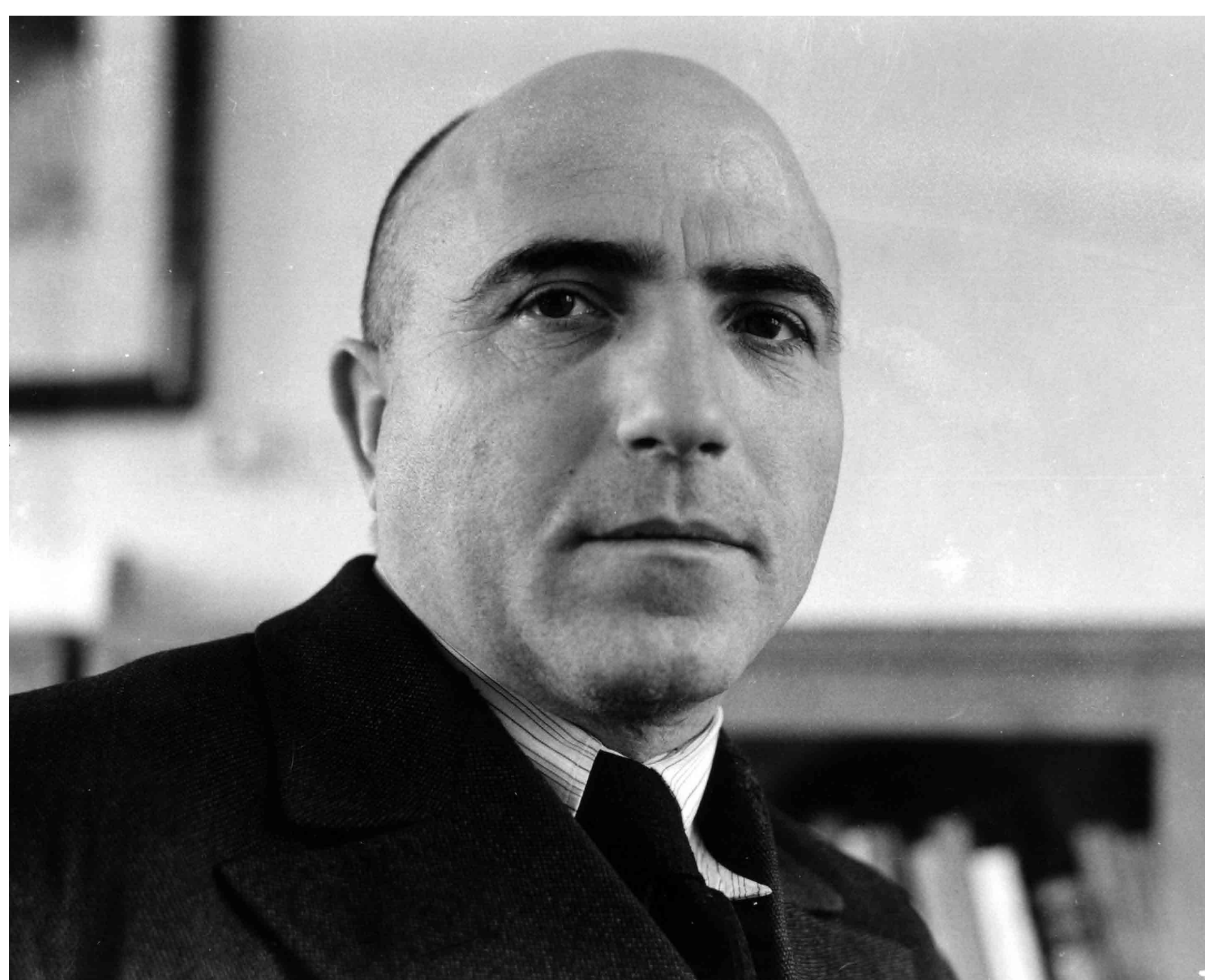
Továrna i město byli plné zeleně (1936)

Projekt Františka L. Gahury: Továrna v zahradách (1924)

Prostranství před zlínskou továrnou bylo plné zeleně, stromů a trávníků (1934)

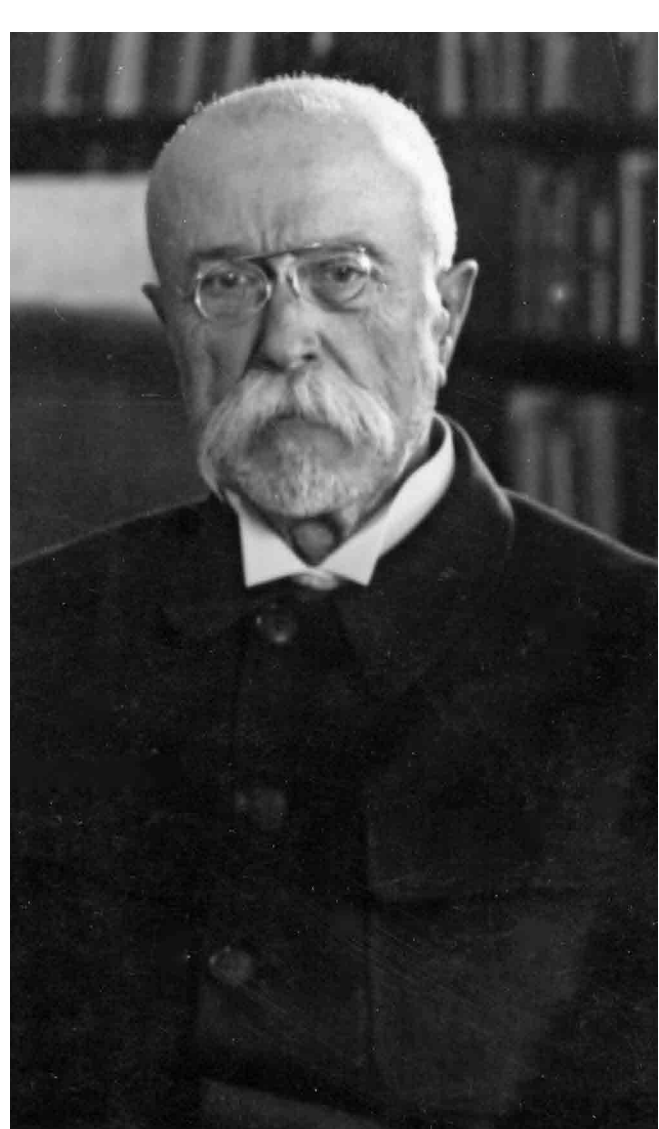
Architekt František L. Gahura, tvůrce urbanistických projektů a architektonických návrhů pro stavby firmy Baťa v Československu i v cizině

Architekt Vladimír Korfík projektoval mnohé stavby firmy Baťa v Československu i v cizině

Architekt Le Corbusier (uprostřed) při své návštěvě ve Zlíně, spolu s ním architekti František L. Gahura (vlevo) a Bohuslav Fuchs (vpravo) (1935)

„... byt a bydlení jsou pro každého neméně důležité, než chléb a potrava vůbec...“

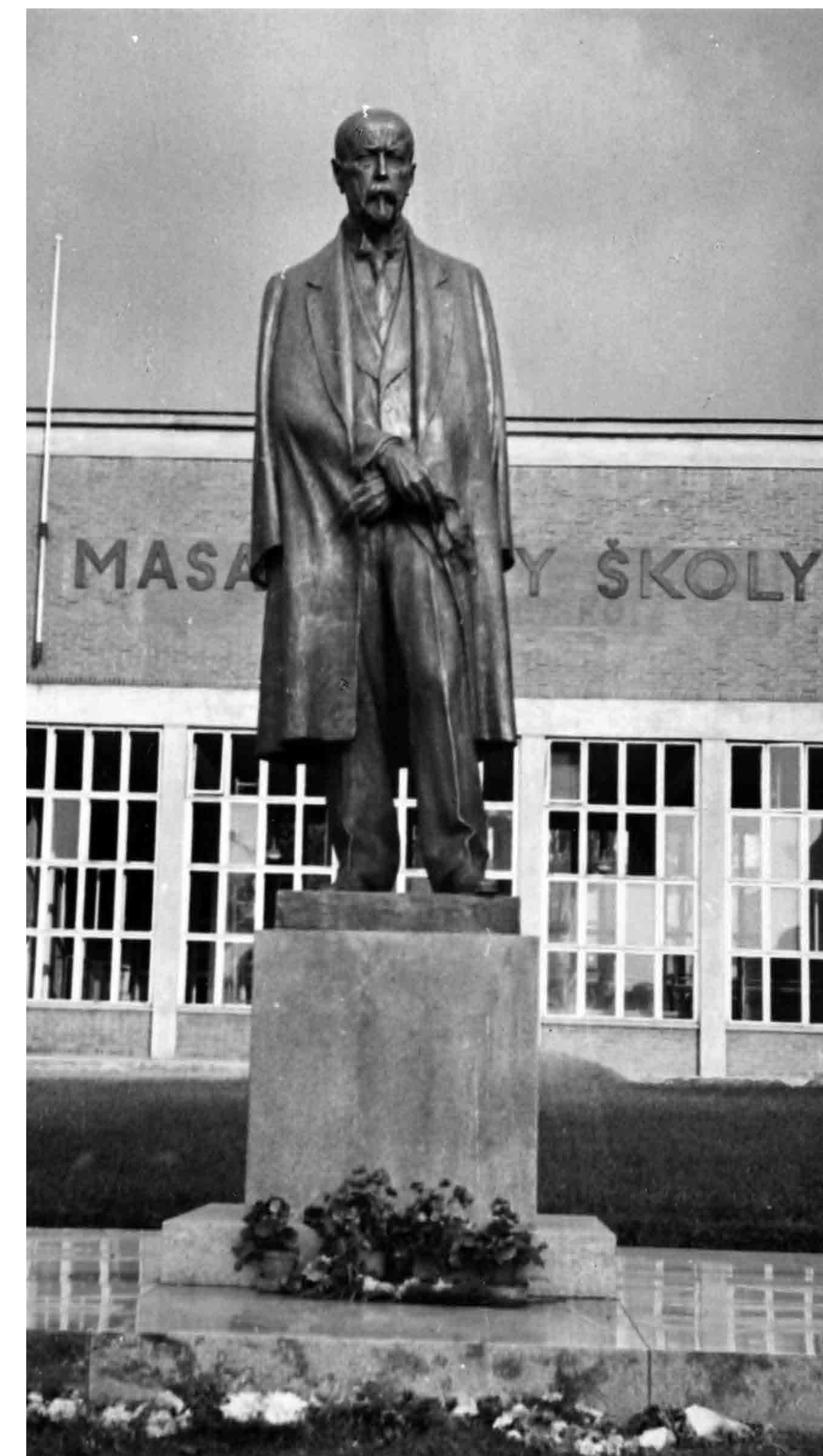
„Svobodný občan potřebuje ku svému rozvoji prostor. ... Proto stavíme naše nová obydlí prostranná a volná na všechny strany. Proto chceme zahradní město.“

„Naším cílem jest ... zahradní město, plné slunce, vody, občerstvující zeleně a čistoty, město nejvyšších mezd, kvetoucích živností, obchodů a řemesel, město s nejlepšími školami.“

Vzdělávání a školství

V roce 1928 byla otevřena nová budova veřejné školy ve Zlíně, která nesla jméno československého prezidenta T. G. Masaryka

Masarykovy školy – před budovou veřejných škol byla umístěna socha prezidenta Masaryka (1945)

Tomáš Baťa jako starosta města Zlína zavedl experimentální metody vyučování ve veřejných školách ve Zlíně (1931)

Vyučování zeměpisu ve veřejné škole ve Zlíně (1936)

V Baťově škole práce se mladí muži připravovali metodou praxe a teorie na práci v továrnách (1941)

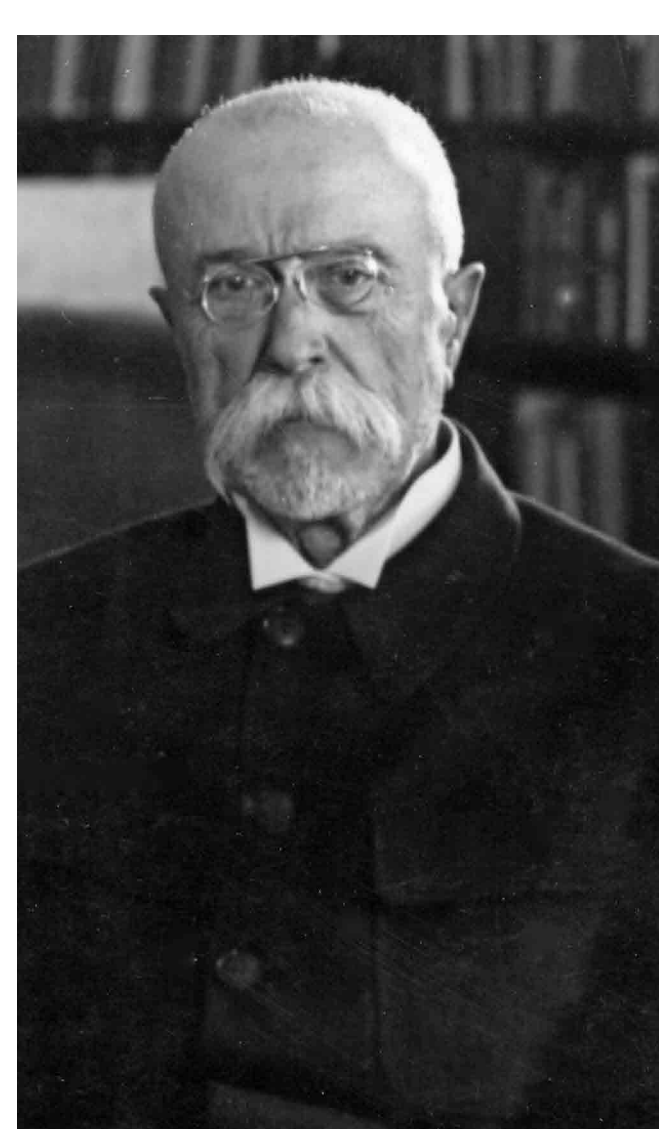
Skupina chlapců z Egypta se vzdělávala ve firemní Baťově škole práce ve Zlíně (1933)

Mladí Indové, kteří přijeli do Zlína za vzděláním v Baťově škole práce (1933)

Do Baťovy školy práce ve Zlíně se přijížděli vzdělávat chlapci z mnoha zemí (1936)

„... škola, přeměnami společnosti a její složitostí, je nucena k reformám.“

„Vzdělání není pouhým nashromážděním jednotlivých vědomostí, jako není těstem mouka, voda, sůl, kvasnice atd. dohromady naházené.“

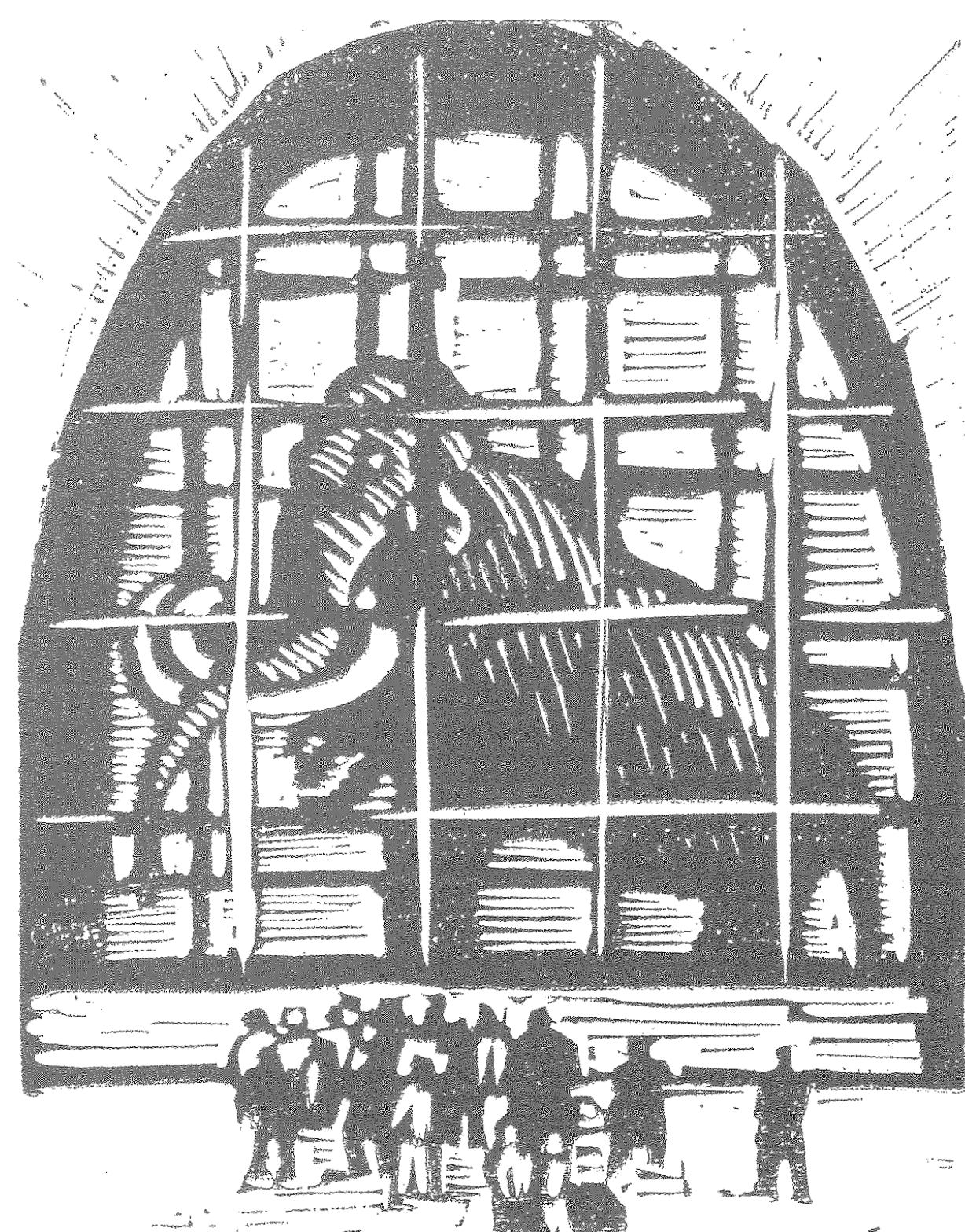
„Žádný podnik nevyroste k velikosti, pokud si nevynalezne způsob, jak měnití nádeníky v ředitele.“

„Každý krejcar, který vydáme na účelné vybudování školy, se nám mnohokrát v životě vrátí, a to nejen na nevypočitatelných počtcích mravních, ale i na zvýšeném blahobytu, kterého dosáhneme.“

„Chceme učit naše děti tak dokonale, aby ony mohly být nejen našimi žáky, ale i našimi učiteli.“

„Přeji si získati každý den sám nějakých vědomostí, kterým se ve škole učí můj syn. Takto vlastně budujeme školy nejen pro svoje děti, nýbrž školy, ze kterých sami čerpáme vědomostí, kterými bychom svůj život zlepšili, zkrášlili a zpříjemnili.“

Kultura a sport

Tomáš Baťa v roce 1928 finančně podpořil pořízení modelu mamuta pro muzeum Anthropos v Brně

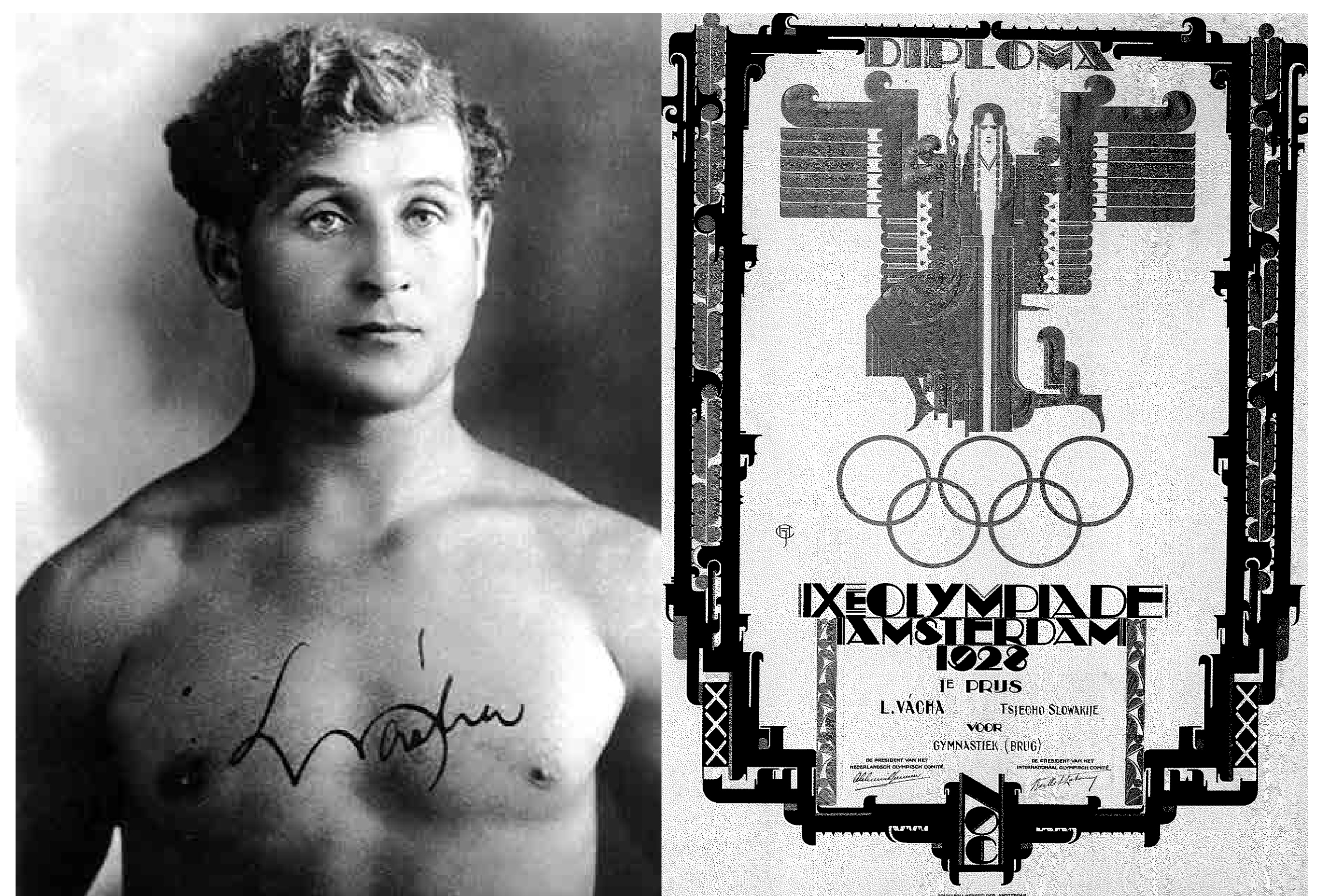
V roce 1930 firma otevřela ve Zlíně pro veřejnost obuvnické muzeum, jeho návštěvníkům sloužil katalog s historií obouvání

V novém centru moderního Zlína byla v roce 1932 otevřena velká budova kina pro více než 2000 diváků a stejného roku začal sloužit desetipatrový hotel (1938)

Po pracovní době mohli zaměstnanci nalézt zábavu v různých spolcích a třeba také v závodní kapele (snímek kolem roku 1925)

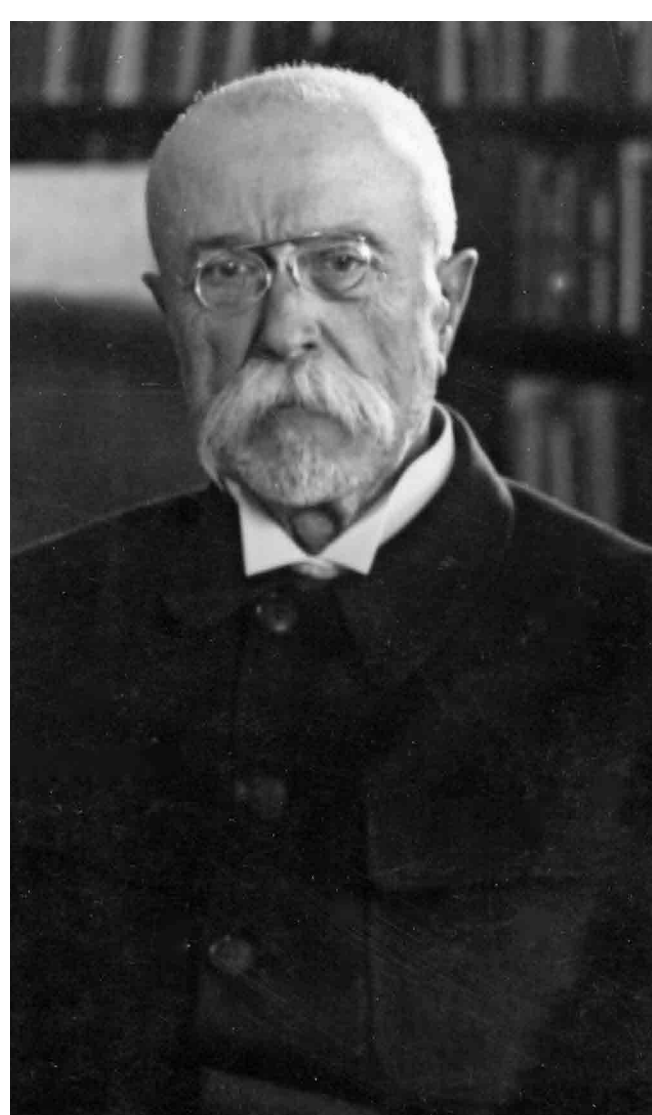
Ladislav Vácha, pracovník firmy Baťa, získal v roce 1928 na olympiádě v Amsterdamu zlatou medaili v gymnastice

Emil Zátopek (uprostřed) pracoval u firmy Baťa v letech 1938-1945 a začal zde s tréninkem běžeckých disciplín, později získal jako československý reprezentant řadu olympijských medailí

Sport pěstovali pracovníci firmy Baťa i na svých zahraničních působištích – skupina fotbalistů z továrny v Limuru, Keňa (1943)

„Kniha je nejlepším přítelem. Jsme knihami spojeni s duchem všech národů a dob.“

„Šťastný je ten, kdo má bohatý obsah životní, šťastný je ten, kdo dovede poctivým úsilím zčásti uskutečnit své ideály.“

„Je stejně potřebné přemýšlet o tom, jak užívat svůj volný čas, nejen o tom, jak dobývat bohatství.“

„Kniha mne uchvátla. Pozvolna počal jsem chápat ty nadšené řeči, které ke mně kdosi z knihy mluvil. ... Zde poprvé jsem se setkal s člověkem, který mi chtěl něco říci a jemuž patrně na tom záleželo, abych mu porozuměl. Hleděl na mne jako na sobě rovného...“

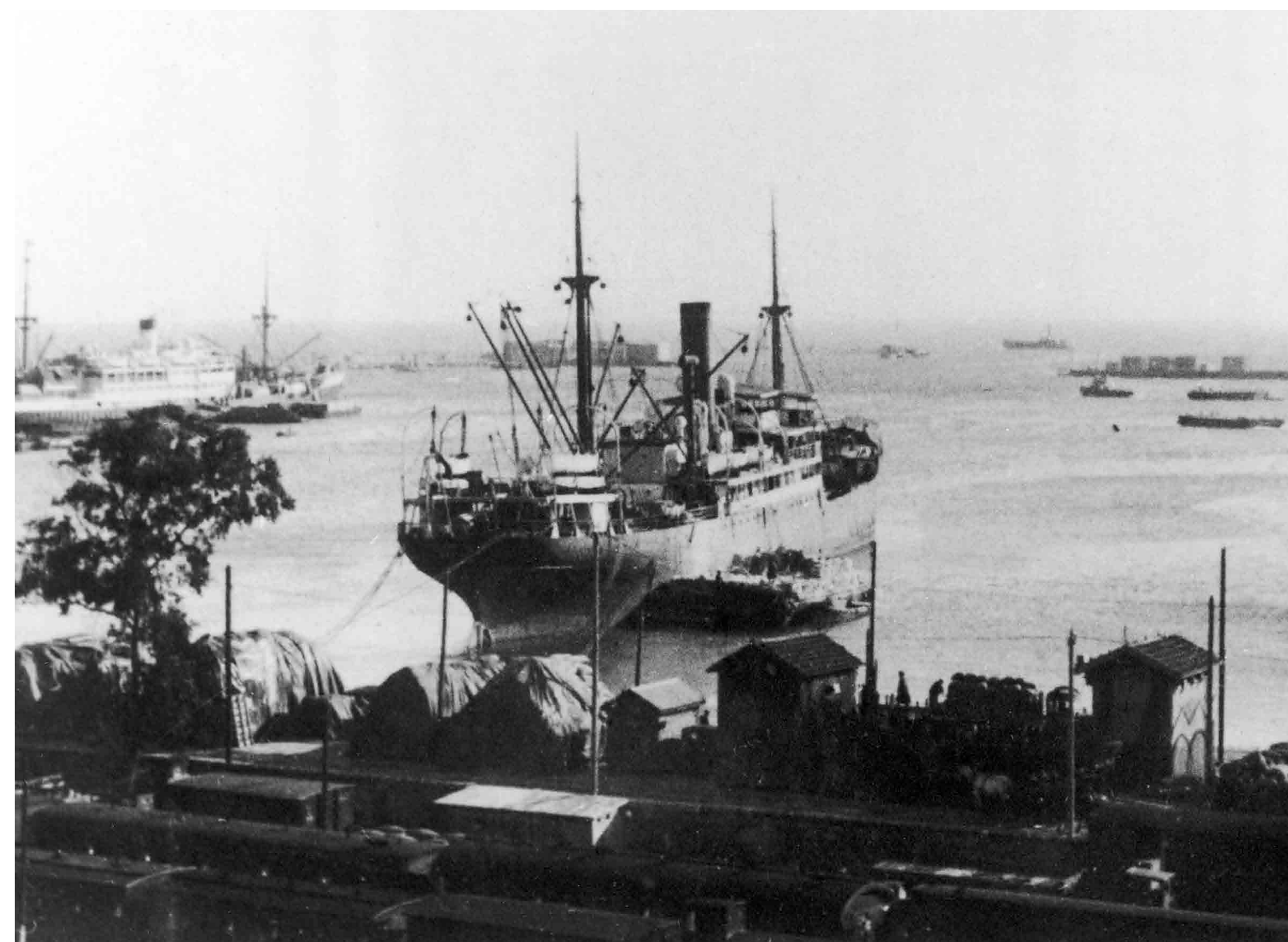
„Nejsou možni velcí malíři, není-li ctitelů malířství, kteří veliké umění malířské jsou ochotni platiti...“

„Niveau morálky obchodníků a průmyslníků souvisí těsně s niveau kultury dotyčného národa nebo země.“

Baťa na světových trzích

Při obchodní cestě do Indie se Tomáš Baťa zastavil na letišti v Bagdádu (1932)

V letech 1932-1935 používala firma Baťa k dopravě zboží vlastní námořní loď – loď Morava kotví v přístavu Alžír (1933)

Prodejna v Indočíně (snímek z 30. let)

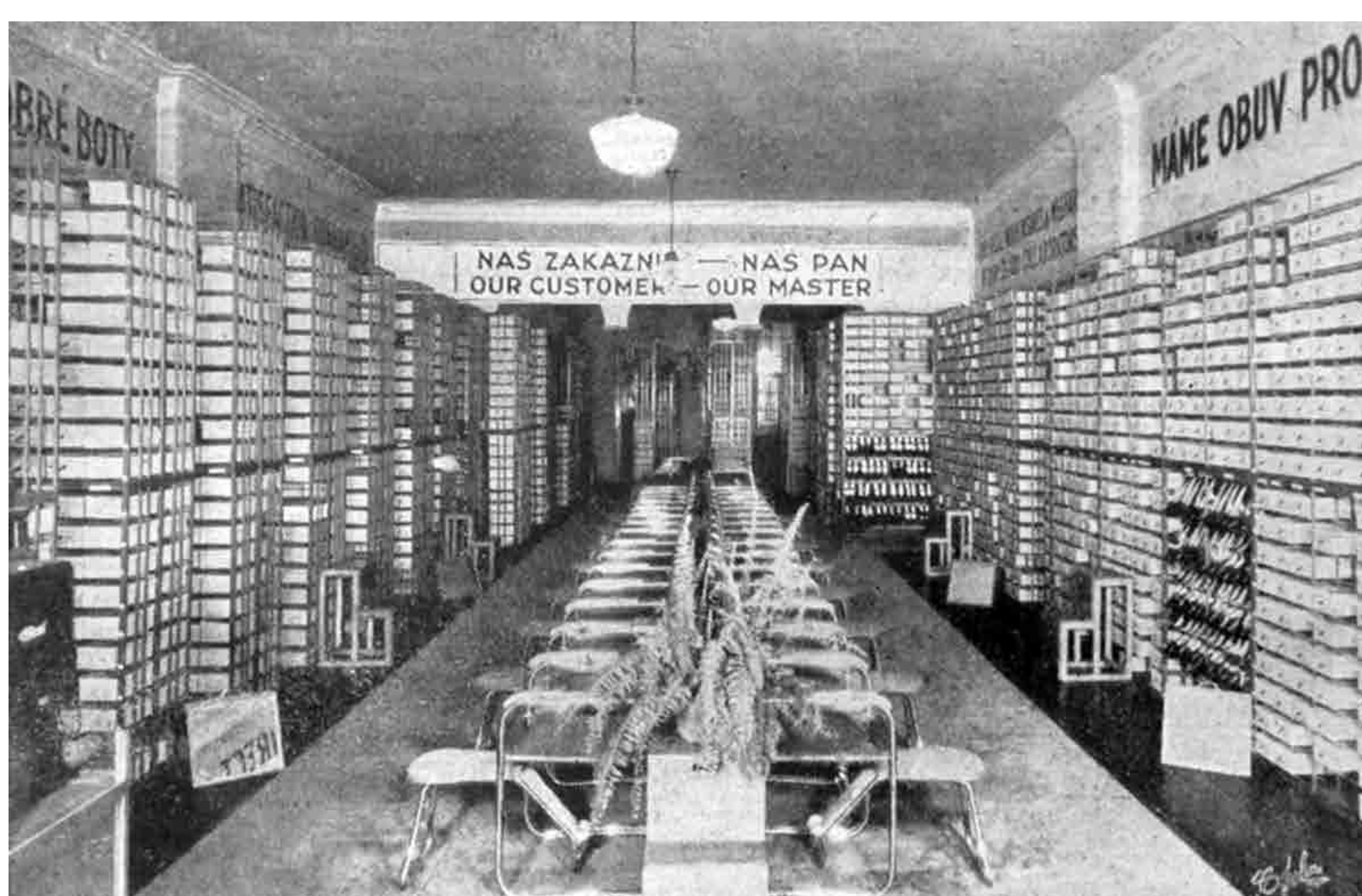
Prodejna v Amsterdamu, Nizozemsko (snímek z 30. let)

Jedna z afrických prodejen (kolem roku 1940)

Pracovníci firmy Baťa v Malajsku (1932)

Prodejna v Chicagu, USA (1931)

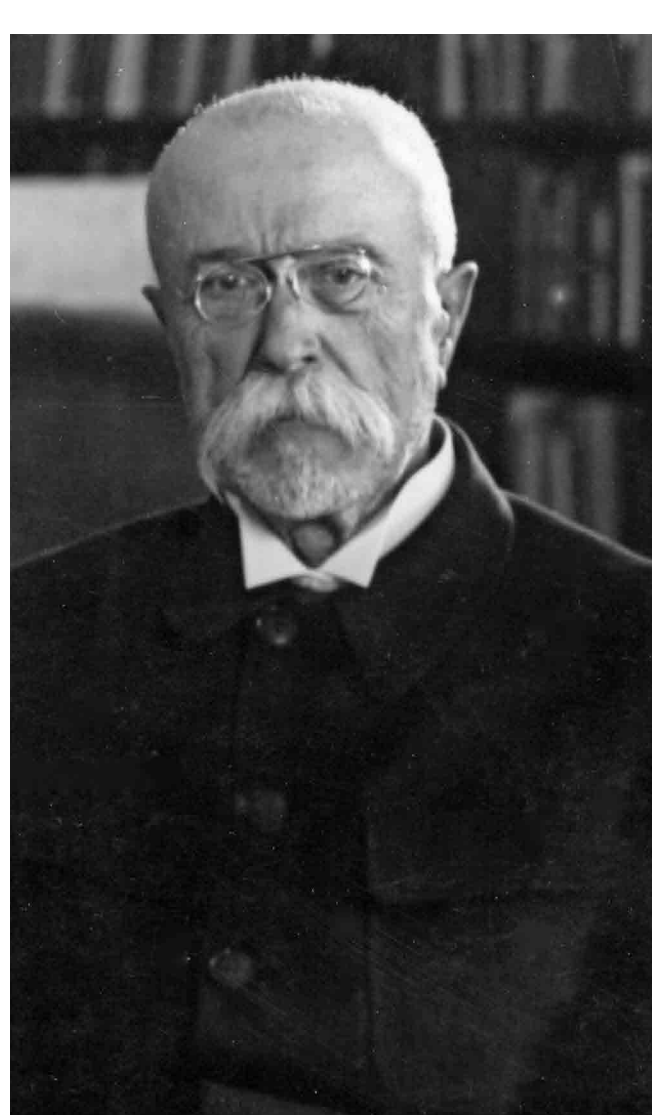
Jedna z Baťových obuvnických továren byla budována roku 1939 v Batawě, Kanada

Kaučukovníková plantáž v Malajsku (snímek z 30. let)

টমাস বাটা

Jméno Tomáš Baťa psané v hindštině

„...bud' me vděčni všem těm, kteří svým důmyslem a svou trpělivostí přivodili stabilisaci naší měny a umožnili našemu průmyslu a obchodu věcnou kalkulaci a závodění na trhu světovém.“

„Soutěž na světovém trhu nutí naše hospodářství k světovosti; potřebujeme nejen světové politiky, nýbrž i světového zemědělství, světového průmyslu, světových bank.“

„Mnozí lidé tvrdí, že nelze v naší zemi vybudovatí veliké závody, protože nemáme moře a nemáme tolik uhlí a petroleje, jako v Americe. Já tvrdím, že velký blahobyť amerického lidu vybudován jest především na moudrosti a pilnosti tamního obyvatelstva...“

„Chci dokázat, že i v naší zemi lze takové závody vybudovatí.“

Baťa - jméno, které proslavilo Československo

1894 - 1932

Tomáš Baťa (1876-1932)

V roce 1894 byla založena firma Baťa a zaměstnávala tehdy 50 pracovníků, do roku 1918 jejich počet stoupl na 4 000.

V roce 1932 firma zaměstnávala 31 000 pracovníků. V letech 1918-1932 Tomáš Baťa podnikal v 56 zemích, kde měl své prodejny, sesterské společnosti a továrny.

- 1918 – Rakousko
- 1918 – Polsko
- 1918 – Rumunsko
- 1919 – Jugoslávie
- 1919 – USA
- 1921 – Nizozemsko
- 1922 – Dánsko
- 1923 – Norsko
- 1924 – Velká Británie
- 1927 – Cejlon
- 1929 – Německo
- 1930 – Francie
- 1930 – Švédsko
- 1930 – Švýcarsko
- 1930 – Egypt
- 1930 – Alžírsko
- 1931 – Maroko
- 1931 – Tunisko
- 1931 – Belgie
- 1931 – Lucembursko
- 1931 – Finsko
- 1931 – Maďarsko
- 1931 – Itálie

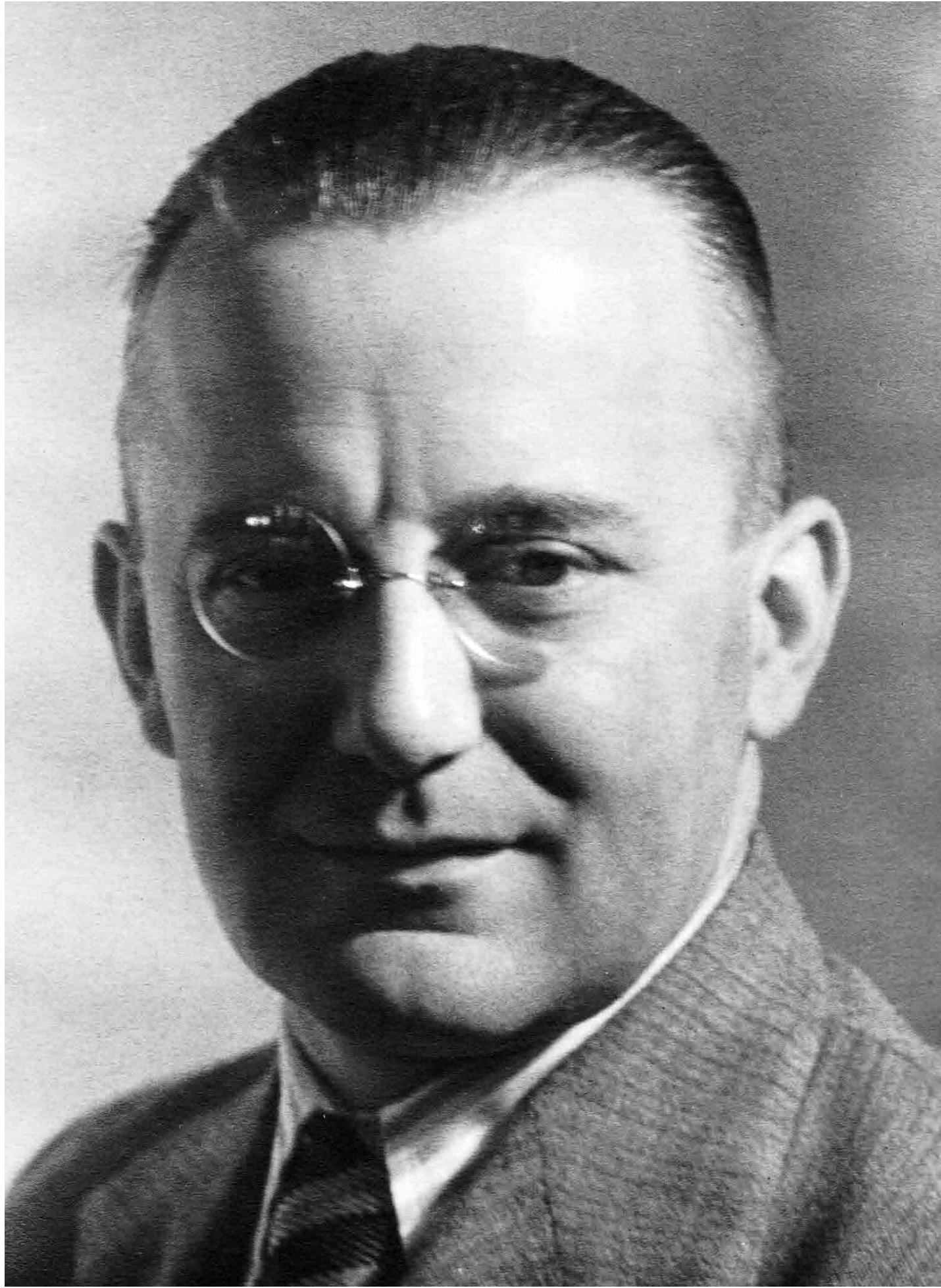
- 1931 – Belgické Kongo
- 1931 – Jihoafrická Unie
- 1931 – Holandská Indie
- 1931 – Malajsko, Singapur
- 1931 – Britská Indie
- 1931 – Palestina
- 1931 – Lotyšsko
- 1931 – Estonsko
- 1931 – Litva
- 1931 – Súdán
- 1932 – Gibraltar
- 1932 – Malta
- 1932 – Kypr
- 1932 – Španělsko
- 1932 – Francouzské Somálsko
- 1932 – Senegal
- 1932 – Kamerun
- 1932 – Keňa
- 1932 – Tanganika
- 1932 – Uganda
- 1932 – Libye
- 1932 – Habeš
- 1932 – Zlatonosné pobřeží
- 1932 – Nigérie
- 1932 – Sýrie (Libanon)
- 1932 – Irák
- 1932 – Aden
- 1932 – Francouzská Indočína
- 1932 – Siam
- 1932 – Čína
- 1932 – Kanada
- 1932 – Trinidad
- 1932 – Brazílie

ROK	VÝROBA PÁŘŮ	ZAMĚŠTNANCI	VYPLACENÉ MZDY	ODVEDENÉ DANĚ
1923	2 000 000	2 000	9 200 000	3 200 000
1932	36 300 000	31 000	149 500 000	55 500 000
1937	47 800 000	65 000	250 400 000	77 400 000

1932-1938

Jan Antonín Baťa (1898-1965)

Dominik Čipera (1893-1963)

Hugo Vavrečka (1880-1952)

V letech 1932-1939 řídili firmu Jan A. Baťa, Dominik Čipera, Hugo Vavrečka a v těchto letech bylo zahájeno podnikání v dalších zemích. V roce 1938 firma zaměstnávala 65 000 pracovníků.

- 1936 – Hongkong
- 1936 – Francouzský Súdán
- 1936 – Madagaskar
- 1936 – Réunion
- 1936 – Mauríius
- 1936 – Španělské Maroko
- 1936 – Britská Guyana
- 1936 – Francouzská Guyana
- 1936 – Holandská Guyana
- 1936 – Curaçao
- 1936 – Panama
- 1936 – Martinik
- 1936 – Guadeloupe
- 1936 – Haiti
- 1936 – Jamajka
- 1936 – Barbados
- 1936 – Svatá Lucie
- 1936 – Svatý Tomáš
- 1936 – Portoriko
- 1936 – Havajské ostrovy
- 1936 – Tahiti
- 1937 – Barmá
- 1937 – Grenada
- 1937 – Dominika
- 1937 – Britský Honduras
- 1937 – Svatý Vincent
- 1938 – Sierra Leone
- 1938 – Pobřeží slonoviny
- 1938 – Francouzské Kongo
- 1938 – Antigua
- 1938 – Gambie
- 1938 – Zanzibar
- 1938 – Mosambik
- 1939 – Filipíny
- 1939 – Jižní Rhodesie
- 1939 – Chile
- 1939 – Peru

NADACE
TOMÁŠE
BATI

130
let
Baťa

zlín.

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně